

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/50/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618201413
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:3618201413.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členiek senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Marianny Hirkovej v spore žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, so sídlom Lamačská cesta 8, 833 04 Bratislava, IČO: 31 749 542, právne zastúpeného: GARAJ & Partners s.r.o., so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, proti žalovaným: 1) Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, XXX XX I., 2) T. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, XXX XX I., 3) P. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/XX, XXX XX W., všetkým zastúpeným JUDr. Zuzanou Pitoňákovou, advokátkou so sídlom Slovenská 5, 085 01 Prešov, o zaplatenie 26.040,44 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/225/2019-274 zo dňa 02.07.2020 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok, okrem výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Zamieta návrh žalovaných na prerušenie konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Súd návrh na prerušenie konania zamietla.
II. Súd žalobu zamietla.
III. Žalovaní v 1. a 2. rade majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.
IV. Vo vzťahu medzi žalovaným v 3. rade a žalobcom súd náhradu trov konania stranám nepriznáva.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou, doručenou pôvodne Okresnému súdu Partizánske dňa 24.09.2018, domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 26.040,44 eura s príslušenstvom z toho titulu, že dňa 13.12.2006 uzavrel so žalovanými v 1. a 2. rade ako dlžníkmi, žalovaným v 3. rade ako ručiteľom zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru č. XXX/XXXX/XXXX, na základe ktorej bola žalovaným v 1. a 2. rade poskytnutá podpora vo forme úveru vo výške 33.193,92 eura (pôvodne 1.000.000 Sk) pri základnej úrokovej sadzbe 3 % ročne s dobou splatnosti 30 rokov. Prvá až 359. splátka bola dohodnutá vo výške 140 eur (pôvodne 4.217 Sk). Nakoľko sa žalovaní dostali do omeškania, právny zástupca žalobcu zasial žalovaným výzvu na úhradu zo dňa 22.01.2018, v ktorej ich vyzval, aby uhradili svoj dlh na omeškaných splátkach, teda sumu 3.096,86 eura. Žalobca podaním z 21.05.2018 odstúpil od zmluvy o úvere čím sa celý dlh stal splatným. Žiadal preto, aby súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 26.040,44 eura spolu s nesplateným zmluvným úrokom vo výške 1.117,96 eura, zmluvným úrokom vo výške 3 % ročne od 17.09.2018 z nesplatenej istiny vo výške 26.040,44 eura do zaplatenia, nesplateným úrokom z omeškania vo výške 194,79 eura, úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne od 17.09.2018 z nesplatenej istiny vo výške 26.040,44 eura do zaplatenia ako aj nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky vo výške 731,20 eura a zmluvnej pokuty vo výške 2.715,84 eura s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

Konštatoval, že žalovaní so žalobou nesúhlasili, namietali, že došlo k odstúpeniu od zmluvy dňa 18.07.2014, k jej zrušeniu od začiatku, vzniesli námietku premlčania celého uplatneného nároku keďže v čase podania žaloby došlo k už uplynutiu objektívnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť od momentu kedy im boli vyplatené peňažné prostriedky.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za zistené, že medzi stranami sporu bola uzavretá zmluva opísaná v žalobe, písomným podaním zo dňa 18.07.2014 žalobca odstúpil od predmetnej úverovej zmluvy, pričom vyzval žalovaných na úhradu nesplatenej istiny vo výške 29.242,17 eura ako aj nesplateného úroku vo výške 1.354,52 eura, a zmluvnej pokuty 10 % zo súčtu nesplatenej istiny a úroku (za porušenie povinnosti splácať úver pravidelne) vo výške 3.059,67 eura a zmluvnej pokuty 10 % zo súčtu nesplatenej istiny a úroku (za porušenie povinnosti zriadiť záložné právo) vo výške 3.059,67 eura. Zistené mal tiež to, že písomnými podaniami z 13.08.2018 vo vzťahu k ručiteľom a podaniami z 22.01.2018 vo vzťahu k dlžníkom žalobca opätovne odstúpil od zmluvy o úvere a následnými výzvami z 22.01.2018 žiadal dlžníkov uhradiť dlh, t.j. omeškané splátky vo výške 1.768,38 eura a úroky z omeškania 1.328,48 eura.

Súd prvej inštancie, odkazujúc na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1-3 a 5, § 54 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 457, § 48 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101, na ustanovenia Obchodného zákonníka - § 303, § 365, § 369 ods. 1, § 506, mal za to, že zmluva, nárok z ktorej bol predmetom konania je zmluvou spotrebiteľskou, kde žalobca ako dodávateľ finančných služieb verejného charakteru vystupoval v pozícii dodávateľa a žalovaní (nepodnikatelia) v pozícii spotrebiteľov, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 497 až § 507 Obchodného zákonníka a v ostatnom sa použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Uviedol, že nesporným bolo, že žalobca odstúpil od zmluvy listom zo dňa 18.07.2014. Keďže žaloba bola podaná na súd 24.09.2018, bola podaná po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby a hypoteticky aj po uplynutí 4-ročnej premlčacej doby predpokladanej Obchodným zákonníkom, čo však nemal v konaní za relevantné nakoľko právny vzťah posúdil ako spotrebiteľský. Odstúpenie od zmluvy z roku 2014 vyhodnotil ako snahu žalobu udržať žalovaných v zmluvnom vzťahu, všetko vo svetle možného navyšovania úrokov a v kontexte neuplynutia premlčacej doby. Uviedol, že súhlas žalovaných so zrušením účinkov odstúpenia z roku 2014 je nutné vyhodnotiť ako „odstúpenie od odstúpenia“, čo považoval za neakceptovateľné, „vrátenie“ žalovaných do úverového vzťahu po odstúpení od zmluvy nemá oporu v právnom poriadku.

K námietke žalobcu, že zmluva, nárok z ktorej je predmetom konania, nemôže byť zmluvou spotrebiteľskou odkázal na komentár k Občianskemu zákonníku, v ktorom je uvedené, že osobou verejného práva, napr. v súvislosti s finančnými službami môže byť Štátny fond rozvoja bývaní, ktorý poskytuje žiadateľom na základe spotrebiteľských zmlúv osobitný druh úverov na bývanie, taktiež na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/278/2014 z 11.03.2015 a 6Co/75/2014 z 31.03.2015.

2. Proti tomuto rozsudku, zamietavému výroku a výroku III. o nároku na náhradu trov konania podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov nevzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo, vrátane všetkých prejavov vôle strán sporu a vykonané dôkazy nevyhodnotil vo vzájomných súvislostiach a v kontexte. Nevzal do úvahy ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá existovala už pri vynesení rozsudku, pričom v konaní poukázal na tri uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané v skutkovo a právne obdobných veciach, v zmysle ktorých je nespochybniteľné, že žalobca nenapĺňa pojmové znaky dodávateľa definovaného v ustanovení § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, nakoľko jeho činnosť nemá atribúty podnikateľskej ani obchodnej činnosti. Žalobca je subjektom sui generis zriadeným osobitným zákonom, ktorý uskutočňuje financovania priorit štátnej bytovej politiky. Jeho činnosť je nepochybne činnosťou vo verejnom záujme, nemá charakter obchodnej ani podnikateľskej činnosti a nie je vykonávaná primárne za účelom dosiahnutia zisku. V rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré boli súdu prvej inštancie predložené, je jednoznačne uvedené, že nie je možné žalobcom uzatvárané zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru považovať za spotrebiteľské zmluvy a na zmluvy, ktoré uzatvára žalobca nie je možné aplikovať ani Smernicu Rady 93/13/EHS. Argumentácia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bola aj v písomnostiach žalobcu, súd sa s ňou žiadnym spôsobom nevysporiadal a bez ďalšieho si osvojil konštatovanie žalovaných, že sú spotrebiteľmi. Žalobca poukázal na to, že do určitej miery ani nedokáže ovplyvniť podstatný obsah zmluvy, ktorý je vymedzený zákonným ustanovením. Každú žiadosť posudzuje podľa poradia, ktoré je stanovené termínom doručenia žiadosti. V prípade poskytnutia podpory zašle žiadateľovi návrh zmluvy, u poskytnutí podpory do 30 dní odo dňa prijatia rozhodnutia má žiadateľ možnosť vyjadriť sa k návrhu zmluvy a uplatniť prípadné výhrady alebo navrhnúť zmeny. Aj z toho vyplýva, že zmluva o úvere nie je typovou, resp. formulárovou zmluvou. Pokiaľ súd prvej inštancie pri hodnotení charakteru

zmluvného vzťahu vychádzal zo Smernice Rady 93/13/EHS poukázal na to, že z tejto smernice vyplýva, že zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné, zákonné alebo regulačné opatrenia, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice. Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru sú zákonom regulované zmluvy a nepodliehajú ustanoveniam smernice, čiže žalobca nemôže pri poskytovaní podpory vo forme úveru uplatniť „voľnú úvahu“, ale je povinný dodržať zákonom stanovené pravidlá. Nesprávne bolo posúdenie súdu prvej inštancie aj čo sa týka dôsledkov odstúpenia od úverovej zmluvy. V zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy o poskytnutí podpory nárok žalobcu nezaniká, zmluva sa nezrušuje od počiatku, nedochádza k bezdôvodnému obohateniu a nárok žalobcu sa nepremičuje podľa § 107 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odkázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 25Co/79/2017-254 zo 17.04.2018. Žalobca uviedol, že splatnosť úveru nastala v súlade s ustanovením § 506 Obchodného zákonníka odstúpením zo dňa 21.05.2018, čo je aj v súlade s článkom VIII. bod 4. zmluvy. K argumentu súdu prvej inštancie, resp. poukazovaniu na odstúpenie od zmluvy z 18.07.2014 uviedol, že na základe žiadosti žalovaných bol žalovaným zaslaný súhlas s odvolaním účinku odstúpenia od zmluvy v zmysle ust. § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka nakoľko dôvody, pre ktoré bolo od úverovej zmluvy odstúpené, boli zo strany žalovaných odstránené. Žalobca k vypracovaniu súhlasu s odvolaním účinkov odstúpenia od úverovej zmluvy pristúpil z dôvodu, že sa snažil o zmiernenie ťažkej životnej a finančnej situácie žalovaných, spravil tak ústretový krok voči žalovaným, ktorý nemôže byť na jeho ťarchu. Súhlas s odvolaním účinkov odstúpenia od zmluvy žalovaní potvrdili, súhlasili s návratom do úverového vzťahu. Žalobca bol neskôr, v roku 2018 nútený odstúpiť od úverovej zmluvy. Odstúpením z 21.05.2018 sa celý dlh stal splatným. Žalobca uviedol, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, v dôsledku čoho má za to, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súčasťou práva na spravodlivý proces vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní je povinnosť súdu svoje rozsudky odôvodniť. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo aby ho zmenil a žalobe žalobcu vyhovel.

3. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedli, že v plnom rozsahu súhlasia so závermi obsiahnutými v rozsudku prvoinštančného súdu. Nad rámec dôvodov uvedených v rozsudku uviedli, že ak žalobca tvrdí, že nešlo o formulárovú zmluvu a že žalovaní mali možnosť jej text ovplyvniť, je to ničím nepodložené tvrdenie žalobcu. Ak žalobca nemal možnosť ovplyvniť znenie zmluvy pretože jej obsah je daný zákonom, potom nie je zrejme, ako jednoznačne zákonom daný obsah zmluvy mohli akokoľvek ovplyvniť žalovaní. Poukázali na to, že zákon o Štátnom fonde rozvoja bývania neobsahuje konkrétne podmienky zmluvy, iba všeobecný rámec, teda podstatné náležitosti, bez ktorých zmluva nie je platná, avšak konkrétny obsah podstatných náležitostí závisí výlučne od vôle žalobcu. V tejto súvislosti poukázali na ustanovenie § 12 zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania kde v jeho ods. 2 je uvedené, že zmluva musí obsahovať najmä náležitosti, na ktoré poukazuje žalobca. Je teda zrejme, že okrem obligatórnych náležitostí môže obsahovať aj iné náležitosti, obsah ktorých je daný výlučne vôľou žalobcu. Žalovaní poukázali na neprimerané sankcie vyplývajúce zo zmluvy, ktoré nie je možné hodnotiť inak, iba ako úžeru, keďže sú extrémne vysoké. Poukázali na to, že napriek tomu, že zákon č. 607/2003 Z.z. jednoznačne v ust. § 15 ods. 3 zakazoval požadovať od žiadateľa úhradu úrokov, poplatku alebo iných nákladov v súvislosti s predčasným splatením úveru v článku IX. zmluvy stanovil povinnosť v prípade predčasného splatenia záväzku zaplatiť odstupné vo výške 10 % zostatku úveru. Nie je teda pravdivé tvrdenie o tom, že zmluva o poskytnutí podpory sa môže pohybovať iba v rámci zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania. Za nekalú obchodnú praktiku mali žalovaní to, že žalobca počas trvania zmluvy o poskytnutí podpory doručil žalovaným dohodu o splnení dlhu z 28.07.2015, ktorá mala slúžiť na predĺženie premlčacej doby, taktiež im doručil aj dohodu o splatení dlhu z 15.06.2015, ktorou žiadal od žalovaných náhradu trov právneho zastúpenia za údajné mimosúdne riešenia nesplácaného záväzku. Ak žalobca zaslaným vypracovaným súhlasom s odstúpením od zmluvy, takýto postup žalobcu je postupom hrubo odporujúcim dobrým mravom, ktorý nemôže požívať ochranu a preto nie je možné ani na súhlas so späťvzatím odstúpenia od zmluvy nazerať ako na platný právny úkon. Z uvedeného dôvodu je nárok žalobcu v uvedenej veci premlčaný. Navrhli preto, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdil a priznal žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných k jeho odvolaniu zotrval na argumentácii uvedenej v odvolaní. Pokiaľ žalovaní majú za to, že žalobca je právnickou osobou, ktorá má charakter subjektu hospodáriacu so ziskom, čo vyvodzujú zo skutočností, že zmluva je odplatná a dlžníci musia platiť aj úroky, uviedol, že tento názor je v priamom rozpore s ust. § 1 ods. 3 zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania, podľa ktorého je žalobca finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu finančných

nástrojov. Podľa osobitného predpisu, zo zákona, má postavenie štátneho účelového fondu a nie postavenie podnikateľa. Skutočnosť, že realizuje podporu štátu v oblasti bytovej politiky ako účelový fond vyplýva priamo zo zákona a je v logickom rozpore so záverom, že ide o výkon podnikateľskej činnosti. To, že úver, ktorý žalobca poskytuje nie je poskytovaný bezodplatne, ale dlžníci sú povinní platiť aj úroky, automaticky neznamená, že účelom uzatvárania zmlúv je dosiahnutie zisku. Úroky slúžia len ako jeden zo zdrojov na zabezpečenie poskytovania ďalších úverov oprávneným žiadateľom spĺňajúcim zákonné podmienky, čo svedčí o nepodnikateľskom charaktere žalobcu. S prípadným ziskom nie je možné naložiť tak ako to môžu urobiť podnikateľské subjekty v zmysle Obchodného zákonníka, zákonné kritériá ako je možné naložiť s príjmami žalobcu sú prísne a existujú len dve kategórie použitia prostriedkov žalobcu, a to štátna podpora pri rozširovaní a zveľadovaní bytového fondu a výdavky súvisiace s činnosťou žalobcu, pričom tieto výdavky nesmú v zásade prekročiť 5 % z ročných príjmov žalobcu. Za daných podmienok je tak zrejmé, že dosahovanie zisku nie je primárnym cieľom žalobcu. Poukázal tiež na to, že žalobca by na rozdiel od podnikateľských subjektov s ohľadom na svoj charakter a postavenie mohol dlhodobo vykonávať činnosť - poskytovanie úverov aj pri generovaní straty, keďže má zabezpečené finančné prostriedky aj z dotácie zo štátneho rozpočtu a z Európskej únie a súčasne želaný výsledok z jeho činnosti spočíva v poskytovaní podpory vybraným ekonomicky alebo sociálne slabším skupinám fyzických osôb, a teda v zabezpečení bývania takýmto osobám bez ohľadu na zisk žalobcu. Úlohou žalobcu podľa zákonodarcu nie je poskytovanie daru, ale pomoc pri riešení bytovej otázky žiadateľov. Je prirodzené, že samotný štát má záujem na návratnosti financií poskytnutých zo štátneho rozpočtu alebo z kohézneho fondu Európskej únie. Uviedol, že neuplatňuje žiadne neprijateľné, resp. neprímerané zmluvné podmienky, aj výška úrokových sadzieb je explicitne stanovená vyhláškou a je podstatne nižšia ako pri klasických komerčných finančných inštitúciách. Poukázal na to, že v konaní si uplatnil len zmluvnú pokutu, dojednanie ktorej vyplýva zo zmluvy. Poukázal na to, že právna úprava vychádza z absolútnej objektívnej zodpovednosti za porušenie povinností, ktorá je zabezpečená zmluvnou pokutou, ktorá je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov záväzkov. Žalobca poukázal na to, že z nemožnosti žiadateľa o podporu individuálne rokovať o obsahu zmluvy nie je možné automaticky vyvodiť záver, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, zmluvné podmienky v zmluvách o poskytnutí podpory vo forme úveru sa typovo opakujú, pripravené sú pre dlžníkov vopred, pretože ich obsah vyplýva zo zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania, zmluva o úvere nie je tak typovou, resp. formulárovou zmluvou. Žalobca uviedol, že nesúhlasí s názorom žalovaných, že postup, ktorý bol zvolený pri súhlase s odvolaním účinkov odstúpenia od zmluvy má byť odporujúci dobrým mravom. Poukázal na to, že tento postup vyplýva z ustanovenia § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka.

5. Žalovaní v reakcii na písomnosť žalobcu uviedli, že v písomnosti žalobcu ide iba o opakovanie dôvodu prečo podľa názoru žalobcu nejde o zmluvu spotrebiteľského charakteru. S akcentom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalovaní poukázali na množstvo dôvodov, pre ktoré je nepotrebné hodnotiť zmluvu ako takú, ktorá má spotrebiteľský charakter a ktoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spochybňujú. Skutočnosť, že žalobca podľa jeho tvrdení neuplatňuje žiadne neprijateľné, neprímerané zmluvné podmienky je irelevantná. Rozhodujúca skutočnosť je tá, že tieto podmienky boli v zmluve obsiahnuté. Vzhľadom na existenciu uznesení najvyššieho súdu, na ktoré žalobca opakovane poukazuje, navrhli aby sa Krajský súd v Prešove obrátil na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou o tom, či zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými s prihliadnutím na jej obsah a na postup žalobcu pred vymáhaním pohľadávky podlieha smernici Rady 93/13/EHS z 05.04.1993.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru o existencii dôvodov pre zrušenie rozsudku súdu v prvej inštancii v napadnutom rozsahu a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie. Taktiež dospel k záveru o tom, že nie je dôvod na postup v zmysle návrhu žalovaného na prerušenie konania za účelom predloženia prejudiciálnej otázky.

7. Ako vyplýva z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, súčasťou práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je, aby súd vo veci na skutkový stav aplikoval platný a účinný právny predpis, objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie z hľadiska relevantných predpisov v zmysle zásady iura novit curia a starostlivo sa vecou zaoberal tak, aby poskytol účinnú právnu ochranu (sp.zn. II. ÚS 71/97, III. ÚS 64/2000, IV. ÚS 77/02, II. ÚS 249/04), pričom rozhodnutie všeobecného súdu

musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené a vysporiadať sa s tými argumentmi účastníkov, ktoré sú vo veci relevantné (III. ÚS 119/03, IV. ÚS 115/03).

8. Vychádzajúc s ústavným súdom definovaných atribútov spravodlivého procesu, po oboznámení sa s postupom súdu prvej inštancie pri zisťovaní a hodnotení skutkového stavu, ktorý vyplynul z tvrdení strán sporu a predložených dôkazov, nie je možné konštatovať, že by sa súd prvej inštancie prejednávanej vecou starostlivo zaoberal, že sa vysporiadal s tými argumentmi strán sporu, ktoré sú pre posúdenie relevantné a vo výsledku dospel k nespochybniteľne správne mu záveru.

9. Predmetom konania začatého na základe žalobného návrhu je nárok žalobcu ako veriteľa na zaplatenie sumy úveru, ktorý bol poskytnutý žalovaným v 1. a 2. rade a zabezpečený je ručením žalovaného v 3. rade, na základe zmluvy o poskytnutí podpory č. XXX/XXXX/XXXX z 21.12.2006 uzavretej, ako z názvu a obsahu zmluvy vyplýva, podľa zákona č. 607/2003 Z.z. o Štátnom фонде rozvoja bývania a § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

10. Žalobca v žalobe uviedol, že od zmluvy pre neplnenie zmluvou dohodnutých povinností odstúpil s tým, že úkon odstúpenia podľa § 506 Obchodného zákonníka bol žalovaným v 1. a 2. rade doručený zhodne v rovnaký deň, 28.05.2018, a žalovanému v 3. rade 15.08.2018, akcentujúc v tejto súvislosti vlastný osobitný status štátneho účelového fondu podliehajúceho správe Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, v činnosti ktorého absentujú znaky obchodnej činnosti.

11. V priebehu konania, vzhľadom na obranu žalovaných založenú na tvrdení, že v zmluvnom vzťahu so žalobcom mali postavenie spotrebiteľov a preto sa obsah zmluvy a dôsledky úkonov žalobcov majú posudzovať na základe ustanovení § 52 ods. 2, § 54 ods. 1, § 48, § 457 a § 107 Občianskeho zákonníka, žalobca označil (aj predložil) rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva opak, t.j. že zmluvy, ktoré uzatvára žalobca nemajú charakter spotrebiteľských zmlúv (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.04.2019, 4Cdo/106/2018, 8Cdo/9/2019 z 29.04.2020, 5Cdo/170/2018 z 28.05.2020).

12. Podľa článku 2 Civilného sporového poriadku ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

13. Najvyššou súdnou inštanciou Slovenskej republiky v oblasti všeobecného súdnictva je Najvyšší súd Slovenskej republiky, podľa ktorého do pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ je možné zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivo v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu, názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (Najvyšší súd Slovenskej republiky 3Cdo/6/2017 zo 06.03.2017).

14. Napriek tomu, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/106/2018 z 29.04.2019, 8Cdo/9/2019 z 29.04.2020, 5Cdo/170/2018 z 28.05.2020, v rozhodnutí súdu prvej inštancie nie je žiadna zmienka o dôvode, pre ktorý sa súd prvej inštancie odklonil od názoru vyjadreného v žalobcom označených rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 4Cdo/106/2018 z 29.04.2019 uviedol, že napriek zákonným zmenám, v zmysle ktorých bol Štátny fond rozvoja bývania zriadený zákonom č. 126/96, napriek zmene zákonom č. 607/2003 Z.z., je postavenie a jeho účel nezmenené (bod 21), jeho činnosť nemá atribúty podnikateľskej činnosti a ním uzatvorené zmluvy nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (bod 29).

V rozhodnutí 8Cdo/9/2019 z 29.04.2020 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že sa s týmito závermi, so záverom v uznesení 4Cdo/106/2018 stotožňuje (bod 18). Zhodne tak Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol aj v rozhodnutí 5Cdo/170/2018 z 28.05.2020 (bod 18); predmetné

rozhodnutia najvyššej súdnej inštancie svedčia o existencii ustálenej rozhodovacej praxe v otázke charakteru zmlúv, ktoré uzatvára žalobca.

15. Podľa § 220 ods. 3 CSP je povinnosťou súdu pri odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dôkladne odklon odôvodniť.

Odklon od ustálenej praxe pritom môže byť odôvodnený napr. rozdielnosťou skutkového stavu, bezvýnimočne však aj v takom prípade platí, že odôvodnenie odklonu musí byť dôkladné a presvedčivé. Absencia tohto postupu je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 45 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) čo samé o sebe napĺňa znaky odňatia práva stranám sporu konať pred súdom a zaťaženie rozhodnutia vadou odôvodňujúcou jeho zrušenie.

16. Súd prvej inštancie odklon od ustálenej rozhodovacej praxe nezdôvodnil, poukázal na názor vyplývajúci z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/278/2014 z 11.03.2015, v ktorom je uvedený opačný názor, je však potrebné uviesť jednak to, že nejde o názor súdu ktorý by bol najvyššou súdnou inštanciou, ale aj to, že ide o rozhodnutie časovo predchádzajúce rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

17. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie článku 2 Smernice Rady 93/13/EHS, žiada sa uviesť, že to či sa jedná o spotrebiteľský vzťah záväzkového charakteru je zisiteľné z rozlišovacích znakov, ktoré vzťah definujú. Medzi tieto znaky patrí povaha subjektu a dôvod vzniku záväzkového vzťahu. Účel Smernice Rady 93/13 EHS je uvedený v jej preambule, z ktorej okrem iného vyplýva potreba prijatia opatrení na vytvorenie vnútorného trhu, stimuláciu súťaže, pričom vnútorným trhom je oblasť bez vnútorných hraníc, ktorým je zabezpečený voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu. Podľa článku 169 bod 1 a 2 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa prispieva k dosiahnutiu tohto cieľa prostredníctvom opatrení podľa článku 114 v kontexte zavŕšenia vnútorného trhu. Akcent na riadne fungovanie vnútorného trhu Európskej únie je aj v článku 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES. V práve európskej únie nie je pojem dodávateľa ako určujúceho subjektu generalizovane definovaný, o čom svedčí článok 2 písm. c) Smernice Rady 93/13 EHS („predajca“ alebo „dodávateľ“), článok 2 písm. b) Smernice 2005/29/ES („obchodník“), bod 8, bod 12 preambuly tejto smernice („podnikateľ“). Je však možné usúdiť, že len vtedy ak je konanie konajúceho subjektu realizáciou jeho obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, môže ísť o subjekt, ktorý je možné charakterizovať ako dodávateľa. Podnikateľskou činnosťou, podnikaním, sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom zisku (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Činnosť Štátneho fondu rozvoja bývanía, vychádzajúc z uvedeného, nemá atribúty podnikateľskej činnosti, nekoná samostatne keďže jeho správcou je Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, jeho činnosť je činnosťou, ktorou sa realizuje podpora štátu v oblasti bytovej politiky, nejde o činnosť za účelom zisku, bytová politika má v systéme Európskej únie autonómne postavenie. Žiadateľom o podporu od Štátneho fondu rozvoja bývanía (úveru, nenávratného príspevku) podľa zákona č. 124/1996 Z.z. aj zákona č. 607/2003 Z.z. mohla byť len fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt alebo právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky. Ak sú to jednotlivé členské štáty Európskej únie, ktoré uplatňujú rôzne ekonomické nástroje na podporu rozvoja bývanía, znamená to, že zmluvy, ktoré uzatvára Štátny fond rozvoja bývanía, nemôžu byť zmluvami spotrebiteľskými. Forma podpory, ktorú poskytuje, nie je v rámci Európskej únie nástrojom stimulujúcim súťaž (nie je známy iný „dodávateľ“, ktorý by okrem úveru za nízke úroky poskytoval aj nenávratné príspevky a mohol tak so Štátnym fondom rozvoja bývanía súťažiť), činnosťou Štátneho fondu rozvoja bývanía sa taktiež nevytvára vnútorný trh Európskej únie keďže prostriedky fondu mohli byť podľa zákona č. 124/1996 Z.z. a zákona č. 607/2003 Z.z. poskytnuté len osobám (fyzickým aj právnickým) s trvalým pobytom alebo sídlom na území Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie sa vecou v zmysle uvedených úvah vôbec nezaoberal.

18. V bode 42. rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca od zmluvy odstúpil listom zo dňa 18.07.2014 čomu má nasvedčovať písomnosť na čl. 79 spisu, v bode 44. rozsudku uviedol, že súhlas žalovaných so zrušením účinku odstúpenia z roku 2014 považoval za neakceptovateľný, nemajúci oporu v právnom poriadku.

Vo vzťahu k uvedenému je potrebné uviesť jednak to, že na strane žalovaných v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie boli tri subjekty - dvaja dlžníci zo zmluvy a jeden ručiteľ, písomnosť nasvedčujúca

odstúpenie je adresovaná len žalovanej v 2. rade, ako aj to, že pri súčasnom konštatovaní súdu prvej inštancie o tom, že zmluva o poskytnutí úveru je nepochybne zmluvou o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka, je nezrozumiteľné z akého dôvodu neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka, na čo poukázal žalobca, resp. s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka niektorý z inštitútov upravených v prvej hlave ôsmej časti Občianskeho zákonníka.

V kontexte s uvedeným je výstižný názor vyplývajúci z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 670/02, podľa ktorého autonómia vôle špecificky stelesnená autonómiou zmluvnou, t.j. vo voľnosti uzatvárania zmlúv, nemôže znamenať iba voľnosť výberu typov zmlúv, výberu zmluvného partnera, uzatvárania obsahu zmlúv, ale znamená aj možnosť slobodne sa dohodnúť na zániku zmluvného vzťahu, na prípadných následkoch dohody o zrušení zmluvy; ústavný súd taktiež uviedol, že v zmysle argumentu ad absurdum by bolo absurdné, aby jednostranne mohol účastník vzťahu niečo konať, ale po dohode s druhým by niečo také konať nemohol.

19. V oblasti občianskeho aj obchodného práva má ústredný význam zásada autonómie vôle, ktorá vyjadruje rešpekt k vôli konajúcich právnych subjektov a umožňuje im dohodnúť obsah právneho úkonu podľa ich skutočných záujmov a potrieb. Uzavretím dohody strany realizujú oprávnenie disponovať so svojimi vlastnými právami a povinnosťami, preto by tiež ich vôľa mala byť pre určenie následkov uzatvárajúcej dohody zásadne určujúca (Hurdík, J.: Zásady súkromného práva, Brno : Masarykova univerzita, 1998, s. 35).

20. Z rozsudku prvoinštančného súdu okrem strohého argumentačne ničím nepodloženého konštatovania o neakceptovateľnosti žalovanými nespochybnenej existencie dohody o zrušení účinkov odstúpenia žalobcu od zmluvy nevyplýva žiadna úvaha v zmysle zistenia a posúdenia právnych následkov, ku ktorým mala smerovať vôľa strán v tejto dohode, pričom táto úvaha, interpretáciou dohody je kľúčom k posúdeniu jej následkov aj v tom smere či sa týkala podstatných alebo iných súčastí obsahu ich záväzkového vzťahu a či mala následky aj na právne postavenie žalovaného v 3. rade ako ručiteľa a na plynutie premičacej doby.

21. Z rozsudku nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie otázkami, ktoré sú nosnou časťou odvolacích dôvodov žalobcu ako aj otázkami, dôležitosť ktorých pre správne, starostlivé zaobranie sa vecou nastolil odvolací súd.

Za tejto situácie nezostávalo odvolaciemu súdu iné ako rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutom rozsahu a v súvisiacom výroku, výroku IV. podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. V priebehu ďalšieho konania sa súd prvej inštancie vysporiada s výhradami odvolacieho súdu uvedenými a naznačenými v dôvodoch, pre ktoré bol rozsudok zrušený a procesne relevantným spôsobom opätovne rozhodne. Vezme zreteľ aj na to, že v štádiu po jeho rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalším rozhodnutím, rozsudkom sp.zn. 8Cdo/64/2019 z 23.09.2020 uviedol, že nemožno dospieť k záveru o tom, že Štátny fond rozvoja bývania spĺňa pojmové znaky dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka (bod 32) a stotožňuje sa so závermi vyjadrenými v uznesení sp.zn. 4Cdo/106/2018 z 29.04.2019. Pri posudzovaní nároku, ktorý je predmetom konania bude vychádzať z toho, že ide o nárok, ktorý nie je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy nakoľko prejednávajúca vec nevykazuje skutkové ani právne osobitosti odlišné od vecí, ktoré posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky.

23. Ak súd prvej inštancie dospeje k názoru, že nárok uplatnený žalobou je dôvodný a na súde uplatnený včas, bude sa zaoberať aj obranou žalovaných osobitne vo vzťahu k námietke spochybňujúcej nárok na zmluvnú pokutu ako sekundárnu povinnosť žalovaných pre neplnenie zmluvných povinností, pre ktorú platí zásada primeranosti v zmysle súladu jej výšky s korektívom dobrých mravov v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci.

24. Žalovaný v priebehu odvolacieho konania navrhol odvolaciemu súdu, aby sa obrátil na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou o tom, či zmluva, ktorá bola uzavretá medzi žalobcom a žalovanými podlieha Smernici Rady 93/13/EHS z 05.04.2003, či možno Štátny fond rozvoja bývania považovať za dodávateľa podľa článku 2 písm. c) tejto smernice.

25. Odvolací súd, vychádzajúc z dôvodov, pre ktoré rozsudok prvoinštančného súdu zrušil, dôvodov na ktorých sú založené právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzujúce charakter zmlúv, ktoré uzatváral žalobca či už v zmysle zákona č. 124/96 Z.z. alebo zákona č. 607/2003 Z.z., mal za to, že v prejednávanej veci aj s ohľadom na znenie § 7 zákona č. 607/2003 Z.z., za účinnosti ktorého bola zmluva medzi žalobcom a žalovanými uzatvorená, dôvody pre žalovanými navrhovaný postup neboli nevyhnutné.

Podľa § 7 písm. a), b) zákona č. 607/2003 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvy, mohla byť žiadateľom o podporu len fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, a ktorá dovŕšila vek 18 rokov a má vlastný pravidelný príjem z podnikania alebo zo závislej činnosti alebo osobitného predpisu, alebo právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedené je možné usúdiť ako uviedol Súdny dvor Európskej únie, že ustanovenia zmluvy o fungovaní Európskej únie v oblasti voľného pohybu kapitálu sa neuplatnia na situáciu, ktorá sa obmedzuje len na jeden členský štát a vyznačuje sa tým, že jej okolnosti sa obmedzujú na vnútroštátnu sféru bez umožnenia využívania tých istých práv štátnym príslušníkom iného členského štátu (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-268/15 Fernand Ullens de Schooten / Belgicko z 15.11.2016, body 47, 48, 55, 56).

Odvolací súd, ktorý v hierarchii súdov Slovenskej republiky nie je ani súdom poslednej inštancie (Ústavný súd Slovenskej republiky IV. ÚS 206/2008), preto návrh žalovaných na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP zamietol.

26. Súd prvej inštancie, ktorý vo veci opätovne rozhodne (§ 391 CSP), rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania vrátane nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.